

HOOFDSTUK I

Verklaring van de tekst en hoe deze op onze tijd van toepassing is

Het is geen wonder dat Israël wordt verweten dat het een kale wijnstok is: het hart van de Israëlieten is verdeeld (Hos. 10:1). Deze verdeeldheid veroorzaakt vruchteloosheid, zowel in de geest van de mens als in kerk en staat. De geringste verdeeldheid van het hart, in enig opzicht, al is het slechts door een speldenprik, is dodelijk, terwijl een gapende wond in het hoofd kan helen. Er kan diepe verdeeldheid zijn onder mensen zonder dat dit grote schade veroorzaakt, als het hart er maar buiten blijft. Zodra de verdeeldheid echter het hart raakt, is er groot gevaar. *Nu zullen ze schuldig bevonden worden* of, zoals sommigen het vertalen, *nunc delinquent, nu zullen ze overtreden*. Het is alsof ze door de verdeeldheid van hart de grootste schuld op zich laden en alsof ze daardoor de grootste overtreders zijn. Het woord betekent ook vernietigd of verwoest worden. Zo vertaalt Arius Montanus het als *desolabuntur*. Verdeeldheid van hart is een zonde die de Israëlieten te gronde richt, door het oordeel van God daarover. Ze zullen er in hun eigen geweten en voor het oog van alle mensen van overtuigd worden dat ze schuldig zijn en door deze zonde Gods rechtvaardig vonnis verdiend hebben. De vernietigende rampen die hen troffen, waren de rechtvaardige oordelen van God over hen vanwege de verdeeldheid die onder hen heerste. De mensen willen zich niet van zonde laten overtuigen zolang Gods oordeel vanwege de zonde niet over hen gekomen is. Pas dan zullen zij en anderen in hun geweten beseffen dat God rechtvaardig is. Dan zullen ze erkennen dat zij verdorven

en zondig zijn voor Hem, zelfs in die dingen waarom ze vroeger gesmeeft hebben en waarin ze in elk geval niet tot erkenning van hun eigen schuld gebracht konden worden. Tijdens de tarweoogst werden de Israëlieten getroffen door regen. Ze waren bang dat ze zouden sterven. Pas toen kwamen ze tot de belijdenis: 'Boven al onze zonden hebben wij dit kwaad daartoe gedaan, dat wij voor ons een koning begeerd hebben' (1 Sam. 12:18, 19).

Mocht de Heere ons door Zijn Woord overtuigen en vernederen vanwege de zonde van onze verdeeldheid, zodat Hij ons niet door Zijn verpletterende oordelen zal moeten overtuigen en vernederen. 'Hun hart is verdeeld.' Dat betekent dat God slechts een deel van hun hart heeft of dat de Israëlieten onderling verdeeld zijn.

Hun hart is verdeeld tussen God en hun afgoden. Ze wilden de dienst van God niet helemaal opgeven; dat was te erg. Ze hadden hun afgoden lief, maar deze hoefden niet alles te hebben. Ze meenden dat het eerlijk was om hun hart tussen God en de afgoden te verdelen. Ze waren ook onderling verdeeld. Het is rechtvaardig dat zij die God niet met een ongedeeld hart dienen, ook onderling verdeeld zijn. In 2 Koningen 15 kunt u lezen dat er schrijnende twisten waren: de koning stond tegenover het volk en het volk tegenover de koning. Er was burgeroorlog. De koning trok op tegen een van de steden, hij nam de stad in en liet alle zwangere vrouwen opensnijden, omdat de inwoners hem niet hadden binnengelaten (2 Kon. 15:16). O, de razernij en wreedheid van trotse mensen als ze de macht in handen krijgen! Hun trots zwelt aan door de vleierijen van de mensen die hen omringen. Ze leven alsof ze goden zijn op aarde, alsof ze kunnen doen wat hun behaagt en of de levens, bezittingen, vrijheden en genoegens van alle mensen aan hen ondergeschikt en aan hun lusten en grillen onderworpen zijn. In het vervolg van het hoofdstuk kunt u lezen dat dit een tijd was van samenzweringen, bedrog en moord. In hun kerkstaat was er slechts ruzie en verdeeldheid. Sommigen wilden de ware, anderen de valse godsdienst aanhangen. Onder de aanhangers van de valse godsdienst was er ook verdeeldheid. Sommigen dienden de kalveren die Jerobeam te Dan en Bethel had opgericht, anderen aanbaden de Baäl. Er was grote onenigheid tussen deze twee groepen. U kent de geschiedenis van Jehu, een afgodendienaar die toch de dienaars van Baäl doodde en zijn afgodsbeelden vernietigde.

Vroeger meenden de Joden dat deze tekst wees op hun onderlinge verdeeldheid en de onvolkomenheid van hun hart voor God, zoals blijkt uit een belangrijke overlevering. Hiëronymus zegt in zijn commentaar op deze woorden: De Schrift leert ons in 2 Koningen 17 dat Hosea de laatste koning van Israël was en dat het volk in zijn tijd werd weggevoerd. Toch staat in vers 2: ‘En hij deed wat kwaad was in de ogen des HEEREN; evenwel niet als de koningen van Israël die vóór hem geweest waren.’ De Joden stellen de vraag waarom Israël niet met hun koning werd weggevoerd toen ze de slechtste koning hadden, maar juist toen alles beter scheen te gaan dan ooit. God koos echter dit tijdstip.

Het antwoord luidt dat ze vroeger konden voorwenden dat zij niets konden doen aan hun tekortkomingen in de dienst van God. Ze dienden wel de kalveren, maar ze werden daartoe gedwongen door hun koningen. Ze zouden alles zijn kwijtgeraakt, als ze dat niet hadden gedaan. In de dagen van Hosea kregen ze echter meer vrijheid dan daarvoor. Wie wilde, kon nu opgaan naar Jeruzalem om God te dienen. Daarom staat er, volgens hen, dat Hosea niet zoveel kwaad deed als de koningen vóór hem gedaan hadden. Toen ze echter meer vrijheid kregen, begonnen ze ruzie te maken. (Vrijheid gaat vaak met ruzie gepaard.) Nu liep de twist hoog op. Sommigen wilden naar Jeruzalem gaan om God te dienen, anderen niet. Zij die opgingen, spraken schande van hen die thuisbleven. En zij die achterbleven, spraken kwaad van hen die opgingen. Hun hart was verdeeld en daarom zouden ze schuldig verklaard worden. Het vernietigende oordeel moest nu volgen. Dit is de tijd waarop ze gevangengenomen zouden worden. Nu zou God hen aan de vijand overgeven. God was erg vertoornd over hun onderlinge twisten. God zegt: ‘Wat? Ik ben goed voor hen geweest en heb hen (voor een groot deel) verlost van het juk van de dienstbaarheid waaronder ze gebukt gingen, van die kwellende onderdrukking. Korte tijd geleden durfde niemand naar Jeruzalem te gaan om Mij te dienen. Nu zijn hun vorsten minder streng en worden ze niet meer zo onderdrukt. Er is meer vrijheid in het land voor Mijn dienst. En is er nu twist, minachting, verdeeldheid en onvrede onder hen? Laat ze dan in ballingschap gaan. Laat de vijand komen. Ik heb geen behagen in zo’n trouweloos, verdorven volk.’

Onze toestand lijkt heel erg op die van het volk Israël. Onlangs gingen

wij gebukt onder een smartelijke en wrede verdrukking. Niets was gevaarlijker dan God te dienen naar Zijn wil. We hadden harde meesters en rechters die ons onderdrukten en in het verderf stortten. De Heere heeft ons een grote verlossing geschonken. Is dit onze dankbaarheid? Onze geest is zo zondig en slecht dat we zeggen: 'Wat is er gebeurd? We hebben het even slecht als we het altijd gehad hebben.' Nee, we genieten alle rust. We hebben zoveel vrijheden. Als onze voorvaders daarvan getuige zouden zijn geweest, zouden ze Gods goedheid geprezen hebben en Hem met een verbroken hart geloofd hebben. De kracht die we hebben om de Naam van God te verheerlijken, te loven en te prijzen voor de weldaden die we genieten, gebruiken we echter om partijen te vormen, ruzie te zoeken, te wedijveren, te twisten, elkaar te ergeren en tegen te werken.

We zijn een verdeeld volk. Ons hart is verdeeld en ons hoofd en onze handen zijn dat ook. Vrede en eenheid schijnen van ons geweken te zijn en een geest van twist en verdeeldheid is over ons gekomen. De koning en de onderdanen zijn verdeeld, het parlement is verdeeld, de vergadering is verdeeld, de legers zijn verdeeld, de kerk is verdeeld, de staat is verdeeld, de stad is verdeeld, het land is verdeeld, de steden zijn verdeeld, gezinnen zijn verdeeld, godvrezende mensen zijn verdeeld, predikanten zijn bijna overal verdeeld. Ja, is er tegenwoordig wel een hart dat niet inwendig verdeeld is? Hoe verdeeld zijn de gedachten, de beraadslagingen, de listen, de inspanningen en de wegen van de mensen, van bijna alle mensen? O, gezegende Zaligmaker, zijn dit de tijden waarover U sprak: 'Er [zullen] vijf in één huis verdeeld zijn, drie tegen twee, en twee tegen drie. De vader zal tegen de zoon verdeeld zijn, en de zoon tegen de vader; de moeder tegen de dochter, en de dochter tegen de moeder' (Luk. 12:52, 53)? O, wee ons. Zo is het onder ons en toch is er geen herstel. We zijn verbroken, maar onze wonden zijn niet verbonden. Het is met ons zoals Ezechiël heeft gezegd: 'Distels en doornen zijn onder ons en we wonen bij schorpioenen' (Ez. 2:6; Eng. vert.). O, Heere, onder welke vloek ligt Engeland op dit ogenblik? Het land zal distels en doornen voortbrengen. We verscheuren en verzwelgen elkaar, terwijl onze tegenstander klaarstaat om ons te verslinden. Efraïm is tegen Manasse en Manasse is tegen Efraïm. Een vuur is uitgegaan van Abimelech en verteert de mannen van Sichem; een vuur gaat uit van de mannen van Sichem

en verteert Abimelech. Ja, er is een vuur ontstoken in ons binnenste, het ontbrandt in ons. ‘Daartoe is een vuur uitgegaan uit een roede zijner ranken, dat zijn vrucht verteerd heeft; zodat aan hem geen sterke roede is tot een scepter om te heersen. Dit is een weeklage en is tot een weeklage geworden’ (Ez. 19:14). Zo is het vandaag onder ons en God alleen weet hoelang dit zal duren.

Het is met ons net zo gesteld als met dit volk in zijn verdeeldheid. Bestaat het gevaar dan niet dat het ons net zo zal vergaan als het korte tijd later met hen ging? Zij werden overgeleverd aan de woede en de razernij van de vijand. Moge de Heere dat verhoeden.

Er wordt veel misbaar gemaakt over onze meningsverschillen. We spreken onze afkeuring daarover uit en maken ze zo steeds groter. We zijn niet zozeer boos omdat andere mensen afwijken van de *waarheid*, maar vooral omdat ze het niet met *ons* eens zijn. We zijn boos omdat niet iedereen dezelfde mening is toegedaan als wij en doet zoals wij doen. In Luthers tijd ontstond er veel beroering over de naadloze rok van Christus. Granvelle, de afgevaardigde van de keizer, smeekte de burgers van Worms in een toespraak, omwille van de dood van Christus en de liefde, dat ze de rok van de Heere die aan alle kanten gescheurd en kapot was weer heel zouden maken. Toen Luther ijverde voor de reformatie, werd hem gezegd dat hij de naadloze rok van Christus niet moest scheuren. Omdat deze mensen zoveel spraken over de *tunica inconsutilis*, de naadloze rok, werden ze *inconsutilisten*, naadlozen, genoemd. Hoe heftig is men tekeergegaan tegen de mensen die niet wilden instemmen met alles wat hun werd opgelegd. Hun werd verweten dat ze de naadloze rok van Christus scheurden. Ik herinner me dat Musculus¹ in een van zijn geschriften, *De Schismate*, hier scherpzinnige en stichtelijke woorden over schrijft. Hij zegt: ‘De soldaten wilden de naadloze rok van Christus niet verdelen, maar wat was hun motief? Was het uit eerbied voor

1. Wolfgang Musculus (1497-1563), tijdgenoot van Luther, Calvijn en Bucer. Hij streefde naar kerkelijke eenheid en nam deel aan verschillende godsdienstgesprekken, o.a. over de transsubstantiatie en de rechtvaardiging door het geloof. Het was zijn wens dat de kerken van de Reformatie met de Apostolische Geloofsbelijdenis als fundament zouden streven naar meer eenheid. Dr. Harm Veldman, ‘Wolfgang Musculus was reformerend actief in Augsburg en Bern’, *Reformatorsch Dagblad*, 02-01-2017. (noot vertaler)

Christus dat ze ervoor terugschrokken om de rok te verdelen? Nee, ze hadden hun eigen voordeel op het oog. Ieder hoopte dat hij de rok zou krijgen. Daarom zeggen ze: “Laten we het lot werpen.” Net zomin willen de mensen nu dat de rok van Christus verdeeld wordt. Ze willen geen verdeeldheid in de kerk. Maar waar zijn ze op uit? Op hun eigen voordeel. Ze zoeken hun eigen rust, eer en middelen. Ze willen dat niemand hen tegenspreekt, maar dat ze de stroom helemaal mee hebben. Hoe mooi, hoe prachtig zou dat zijn! Omdat ze wel inzien dat dit niet mogelijk is als hun gangen worden nagegaan en gedwarsboomd, maken ze zoveel ophef over het verdelen van de naadloze rok van Christus.’

Zolang ons hart echter niet anders is dan nu, zal al ons misbaar niets helpen en zal er geen eind komen aan de verdeeldheid. Als we niet zo verdeeld waren tussen God en onze eigen doelen en onze eigen wegen, zou er ook niet zoveel verdeeldheid onder elkaar zijn. Laten we daarom eerst overdenken hoe ons hart verdeeld is tussen God en andere dingen en waarom dat verkeerd is.